

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
Začasno le enkrat na teden.
Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, poštni predal št. 168.
Časlov za telegrame: »Naprejek, Ljubljana.
Čekovni račun št. 14.398.

NAPREJ

Štane mesečno 25 Din, začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.
Oglasi:
Prostor 1x55 mm 60 par. Mali oglasi
beseda 60 par, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštnine proste.

Glasilno Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., št. 23.
Četrtek
„Naprejeva“ številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilno
Kmetško-delavske zveze
Štane letno 72 Din — mesečno 6 Din

URSSJ.

To je namreč »Ujedinjeni radnički sindikalni savez Jugoslavije« v Beogradu, ki so ga osnovali pred nekaj meseci Glavni radnički savez (pristaši SPJ) in del neodvisnih sindikatov (pristaši NRP) na čelu z grupo, ki se zbira okoli »Radniškega jedinstva«. Večji del levoorientiranih neodvisnih sindikatov pa je ostal združen v Centralnem sindikalnem odboru v Beogradu, ki izdaja list »Organizovani radnik«.

Ker so bile na Slovenskem vse neodvisne strokovne organizacije razpuščene, njihovi pristaši pa radi pučstovske politike in taktike njih levičarskega vodstva v Sloveniji popolnoma zmedeni, je bilo Štuklju in Makuc zelo lahko prevesti najbolj zmedene pristaše pod okrilje in vpliv oportunističnih strokovničarjev, ki ne mislijo z lastno glavo, temveč s Topalovičev, ki je pa daleč v Beogradu.

Ta združitev, ki so ji dali sankcijo tudi ostali levičarji s tem, da so predložili tem združenim strokovnim zvezam nekaj akcijski program, katerega so se brez ugovora sprejele, ne da bi dale garancije za izvrševanje, se je v Sloveniji izvršila predvsem radi zavojevanja »Delavske zbornice«.

Tako centralni kongres »ujedinjenja« kakor tudi pokrajinski v Tivoliju nista čutila potrebe povabiti tudi naše strokovne organizacije, »Unijo stavbinskih delavcev« in »Kmetško-delavsko zvezo« k sodelovanju. V Tivoliju zborujoči strokovničarji so celo zamolčali stališče, ki ga je zavzela naša strokovna organizacija v vprašanju strokovnega združenja, čeprav je isti kongres sklenil, da se tozadevna resolucija prečita.

Razumljivo je, da je tako postopanje voditeljev »združenih« strokovnih organizacij nezaupanje naših sodrugov v tako združitev še povečalo. Tako centralni kongres kakor tudi pokrajinski sta postavila združenje na popolnoma napačen temelj — ki so ga sprejeli proti svojemu programu tako socialisti kakor komunisti — na temelj strankarske nevtralnosti.

Strankarska nevtralnost je popolnoma identična s politično nevtralnostjo, kajti politiko izvajajo vendar organizirane politične stranke. Politična nevtralnost pa je izrazito buržuazna parola v delavskih strokovnih organizacijah. S pomočjo tega gesla se vtiho tapljajo v delavske strokovne organizacije zavedni in nezavedni agenti buržujskih strank ter pod krinko nevtralnosti delajo kapitalistično politiko. Zato je naša stranka dosledno svojemu programu nastopila proti takemu združenju, ki temelji na geslu politične nevtralnosti. Proti paroli politične nevtralnosti deluje naša stranka za sodružno sodelovanje proletarskih političnih in strokovnih organizacij. Naša stranka poudarja, da združenje ni cilj, temveč sredstvo za izvajanje socialističnega družabnega reda. Socializem, socialni razredni boji so eminentno politične zadeve. Zato tudi delavske strokovne organizacije ne morejo biti politično nevtralne, temveč se morajo jasno izraziti: ali za socializem, ali za kapitalizem. Ne samo da ne smejo biti nevtralne, temveč morajo baš v današnjem času, ko

imajo buržuazne stranke — klerikalci, demokrati, radičevci — vsaka svoje strokovne organizacije, voditi nepomirljiv boj za svoje ideje proti buržuaznim organizacijam. Ta boj vodijo strokovne organizacije na strokovnem, političnem pa na političnem polju. Kjer se neha prva akcija, se začne druga. Strokovničarji, ki imajo že nekaj izkušenj, bodo kmalu sami spoznali, da samo s strokovnim bojem ne morejo doseči nikakih trajnih uspehov. Tudi je politična zavednost strokovnih zaupnikov prvi pogoj in glavni motor uspešnega strokovnega boja. Zato ves organizirani internacionani delavski razred, bodisi amsterdamskega ali moskovskega pravca in taktike, zavrča parolo politične nevtralnosti.

Glavni gibatelji strokovnega »združenja« v Beogradu so praktično že spoznali svojo zmoto ter so se začeli organizirati tudi politično. Ustanovili so politično skupino »Ujedinjenje«, da bi mogli svoje delo na strokovnem polju podpreti s političnim bojem. Tudi Štukelj in Makuc sta prišla do tega spoznanja, kakor pravita v znanem svojem letaku: brez politične stranke uspešen boj ni mogoč.

Tako se je idejna baza, na kateri je slonelo združenje v URSSJ, omajala že pri glavnih gibateljih združitve. Sedaj imamo skoraj v vseh upravah strokovnih organizacij v Sloveniji pisano družbo: poleg »komunistične« sedi socialpatriot, zraven tega sindikalist, a poleg njih tajni in netajni demokratarji, klerikalci itd. Ta uprava pa je izvoljena od članstva ne samo zato, da reprezentira, temveč da vodi strokovni boj. Kako ga bo vodila? Po katerih načelih? Po katerem programu? Po klerikalnem, radikalnem, socialpatriotskem, po levičarsko ortodoksnem? Nobeden izmed teh mavričnih strokovnih upravnikov si ne upa začeti diskusijo o teh vprašanjih. Vsi se ogibljejo govoriti o programu in politiki. Bojijo se govoriti o socializmu, klerikalizmu, komunizmu. A morajo voditi boj proti klerikalnim, narodno-socialnim, kmetiskim in nacionalističnim organizacijam. Kaj pa je posledica takega molčanja? Posledica je neagilnost uprave. Taka uprava ne more funkcionirati in neizogibna posledica je, da članstvo izgubi zaupanje v tako upravo.

Delavske strokovne organizacije in strokovne boje morejo voditi samo delavci, ki imajo ista načela vsaj v osnovnih vprašanjih socializma. Lahko se razlikujejo v oceni situacije in moči, ne smejo pa se razlikovati v osnovnih vprašanjih, vsi morajo imeti skupen cilj, skupen program, skupno voljo — a to je socializem, to je socialna demokracija, to je razredni boj.

Zato se bodo morali vsi neopredeljeni prej ali slej politično opredeliti in politično organizirati.

To spoznanje vedno bolj prodira med člani URSSJ in to je glavna zaosluga naše stranke, ki je v težkem času hude demagogije in kljub nezavednemu razpoloženju in navdušenju za združitev odločno nastopila proti združitvi na temelju politične nevtralnosti. Enotnfrontarska politika URSSJ pomeni za delavstvo samo nove (prav nepotrebne) izkušnje, pomeni nove poraze. Ti so že na potu. Ko je nastal

URSSJ, je začela buržuazija z uspešnimi napadi. Redukcije v Trbovljah, kjer so ursovci odnesli veliko »zmag«, so najlepši dokaz, da smatra buržuazija politično nevtralne organizacije za brezpomembne.

Strokovne organizacije, ki morajo vršiti svojo nalogo, t. j. strokovno zaščiti delavski razred, bi morale obsegati vsaj večino delavcev v najvažnejših industrijah. Toda tudi če bi bili v njih vsi delavci organizirani (kakor v prisilnem sindikatu »Delavski zbornici«) svoje naloge ne bi mogle izvrševati, dokler ne bi bile prežete s socialističnim duhom, če jih ne vodi socialistični program. Gospodarstvo je politika in politika je gospodarstvo — brez politične zavednosti delavski razred ne more napredovati. Zato mora vladati med delavskimi strokovnimi organizacijami in med proletarsko stranko najmočnejša enotna fronta:

Enaka načela, skupen program!

„Delavski parlament“.

(Iz sej Delavske zbornice za Slovenijo.)

24. aprila 1926 se je vršila II. seja upravnega odbora DZ v Ljubljani. Predsednik Čobal je otvoril sejo in najprej grajal dogodke v Trbovljah, kjer da je bila na nekem shodu Akcijskega odbora na nekvalificiran način napadena Delavska zbornica. Apeliral je na navzoče stranke ozir. zastopnike raznih strank, da naj v prihodnje take kritike izostanejo. Čobal je navedel, da so pri napadanju sodelovali SLS-arji in JDS-arji ali narodni in soc. demokrati (»bernotovci«). Navzoči klerikalci so se skrili pod firmo »krščanskih socialistov« in so se tako odkrižali očitka. G. Juvan je rekel, da mu nič ni znanega, da bi »Narodni klub« sodeloval pri Akcijskem odboru v Trbovljah, ko je zvedel, da tam »Orjuna« sodeluje, je pa umolknil. Sodr. Leskošek je ugotovil, da ne pozna nobenega Bernotovega sina, ki bi se v politiki udejstvoval, zato je čisto izključeno, da bi bili »bernotovci« pri »Akcijskem odboru« v Trbovljah, res je le, da sodelujejo tam socialni demokrati, člani tiste stranke, ki je kandidirala v DZ, katero ima čast zastopati. Če g. predsednik misli našo stranko, tedaj ga opozarja, da nas imenuje z imenom, s katerim smo prišli v to zbornico. Proti vsakemu drugemu priimkovanju pa najodločneje protestira. G. Čobal je obljubil sodr. Leskošku v prihodnje uporabljati pravo ime, da je s. Leskošek zastopnik socialnih demokratov in ne »bernotovcev«. S tem je trboveljska afera rešena. Vse stranke razen nas socialnih demokratov so si obljubile, da se v prihodnje ne bodo žalile med seboj.

Takoj za tem je prečital g. Kopač zapisnik zadnje seje upravnega odbora DZ, ki je bil sprejet. Tajnik Uratnik je poročal, da je ministrstvo za socialno politiko ukinilo državno borzo dela v Mariboru in v Murski Soboti. Obe borzi dela je prevzela začasno v oskrbo Delavska zbornica in plačala uradnikom mesečne plače. V Mariboru 2000 Din, v Murski Soboti pa 2400 Din (nastavljen je Komavlji). V Mariboru se bo Borza dela še naprej vzdržala s pomočjo DZ in mestne občine, v Murski Soboti je pa občina

ne samo vsako pomoč oklonila, obenem je odpovedala tudi prostore, ki morajo biti 1. junija izpraznjeni. S. Leskošek je kot član finančne kontrole zahteval pojasnilo glede borze dela v Celju in glede poverjeništa DZ v Celju. Rekel je, da je v Mariboru 10.000 zavarovanih delavcev pri OUZD, v Celju pa 8000, torej samo 2 tisoč manj ko v Mariboru. Za Maribor stori DZ vse, a za Celje nič. V Mariboru ima DZ svoje poverjeništvu in poverjenika, ima pa tudi borzo dela še posebej. V Celju bi bilo prav tako treba poverjeništvu in borzo dela, a žal da se tej zahtevi iz neznanih razlogov ne ugodijo. Uratnik je pojasnil, da bo Celje dobilo najbrže g. Komavlji, ker se bo borza dela v Murski Soboti nehala in bo potem tudi Celju ustrezno. Nadalje poroča, da je dobila Delavska zbornica pismo iz Rajhenburga, da je tudi tem več rudarjev odpuščenih. V Trbovljah so bile razposlane vprašalne pole, katerih uspeh je negativen. Vidi se, da se ljudje nečejo izseliti. V Mostah je Kemična tovarna odpustila 170 delavcev. Prečital je dopis, poslan na centralno tajništvo DZ v Beograd, v katerem se opisujejo razmere v Sloveniji in se zahteva pravilnik za brezposelne. Dosedaj je zbranih 20 milijonov dinarjev od delavcev za brezposelne podpore, ta denar se nahaja v Beogradu. Dr. Milgvec je predlagal, da se naj da brezposelnim delavcem in rudarjem podpora iz blagajne DZ. Ugotovilo se je, da ima DZ zbranih 2.000.000 Din pri Središč. uradu v Zagrebu in da tega denarja ne more dvigniti dokler minister ne odobri proračuna. Svetek je izjavil, da se za ta problem v Beogradu nihče ne briga, tam se brigajo le za »visoko« politiko. Nadalje se je ugotovilo, da se samo v Sloveniji zbere 1.500.000 Din letno na prispevkih za borzo dela, ki je namenjen za brezposelno podporo, a delavci tega denarja ne dobijo. S. Leskošek je naročil upravnemu odboru, naj se za to vprašanje bolj intenzivno zanima, ker je važno tudi za tiste slovenske in jugoslovanske delavce, ki delajo izven naše države. Tako n. pr. dobijo na Češkoslovaškem podporo le oni delavci, katerih države izplačujejo brezposelne podpore. Ker naša država teh podpor niti svojim delavcem ne izplačuje, so kajpada Slovenci tam prikrajšani. Nadalje je Uratnik poročal, da je šla komisija iz treh članov (Arha, Podgorška in Keršeta) na Francosko iskat dela za rudarje, dobila je 30.000 Din. Potem se je razpravljalo o Delavski akademiji, ki se bo ustanovila.

Slavnemu upravnemu odboru predlagamo sledeče vprašanje: Kdaj bo sklicana seja plenuma Delavske zbornice? Zadnji čas je že, če ne mislijo vladati popolnoma absolutistično.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
„Brezalkoholna produkcija“
 Ljubljana, Poljanski nasip 10/34
 pošlje vsakemu naročniku Napreja
 zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Razno.

Izenačenje direktnih davkov. Finančni minister je predložil parlamentu osnutek novega zakona o direktnih davkih. Ker je država SHS sestavljena iz pokraj, ki so pripadale pred prevratom različnim državam, so bili direktni davki že radi tega zelo različni. Še huje je postalo, ko so bili z nekaterimi finančnimi zakoni uvedeni deloma novi davki (n. pr. davek na ročno delo) deloma pa razširjeni srbski davki na celo državo. Tako se je zgodilo, da smo plačevali v Sloveniji po 3—4 krat toliko davkov kakor v Srbiji. Enako v Vojvodini in Dalmaciji. Kakor so tudi po prevratu hoteli s centralizmom v vseh stvareh, tako so davčni »separatizem« ravno najhujši centralisti najbolj podpirali in se jim tudi z novim zakonom gotovo ne bo mudilo. Centralisti so imeli dobiček od tega. — Kolikor bo novi zakon izenačil direktne davke, toliko pomeni napredek. Drugače pa vidimo iz njegovih določb zlasti za takozvane male davkoplačevalce, t. j. delavce, male kmete in uradnike, ki praktično največ davkov plačajo, da se tem davki ne bodo znižali. — Za dohodnino je n. pr. določena sledeča lestvica:

za dohodke:			
do 5.000	Din.	2,5%	
od 5.000—15.000	Din.	4,5%	
od 15.000—20.000	Din.	6,5%	
od 20.000—25.000	Din.	7,0%	
od 25.000—35.000	Din.	8,5%	
od 35.000—50.000	Din.	10,0%	
od 50.000—100.000	Din.	11,0%	
od 100.000—150.000	Din.	12,0%	
od 150.000—200.000	Din.	13,0%	
od 200.000—400.000	Din.	14,0%	
nad 1.000.000	Din.	15,0%	

Davka prostega eksistenčnega minimuma načrt sploh ne pozna! Progresijo pozna, ampak tako, da se plača za majhne vsote razmeroma visok odstotek, za velike vsote pa majhen. Kadar bodo točno znani tudi drugi podatki, bomo pisali kaj več. Logično bi bilo, da bi z uveljavljenjem novega zakona o direktnih davkih moral odpasti davek na ročno delo.

r Shod proti korupciji, ki so ga sklicale preteklo nedeljo združene meščanske opozicijske stranke v Ljubljani, je uspel. Prišlo je na shod več tisoč ljudi, ki so govornike poslušali, nekateri so ploskali in pritrjevali, bilo pa je tudi mnogo takih, ki so čisto mirno poslušali. Da bo imel shod tudi dobre posledice, t. j., da bo zmanjšal ali pa celo odpravil korupcijo, tega pa menda niti najbolj naivni klerikalci ne pričakujejo. Dokler bomo n. pr. pač vedeli, da znaša državni proračun 13 milijard Din, ne bomo pa vedeli, kdo jih je porabil in kako in zakaj, dotlej so lahko korupcionisti kar brez skrbi pred ljudstvom. Še posebno pa pri nas, ko se ljudstvo za take račune večinoma niti zanimati ne mara, češ, politika je nekaj ostudnega. Za korupcijo je samo eno zdravilo: javni računi, ki omogočajo javno kontrolo, vse drugo spada med demagoške fraze.

r V Mežici je bil izvoljen za župana sohr. Matevž Novak, za njegovega namestnika in predsednika kr. šolskega sveta sohr. Franc Blatnik II., ostali trije občinski svetovalci so ss. J. Golob, Fr. Trebovc in I. Mavc.

r Svobodomiselni in klerikalni kapitalisti na Češkem so se zelo lepo izkazali. Za podražitev kruha gre, za uvozno carino na žito; da bi veleposestniki dražje prodali »svoje« pridelke in da bi si jih tisti, ki so jih res pridelali, morali dražje kupovati. Pri tem vprašanju se najjasnejše pokaže, katera stranka je za ljudstvo in katera za kapital. Svobodomiselni kapitalisti se skrivajo na Češkem pod »demokratsko« firmo, klerikalni pa pod »ljudsko«. Torej popolnoma kakor pri nas. A oboji so izdali ljudstvo in se postavili za podražitev kruha. Klerikalci imajo svoje backe večinoma med najrevnejšimi sloji, zato so nekateri iz strahu pred volilci hoteli biti proti. A »svobodomiselni« kapitalisti poznajo svoje klerikalne nasprotnike kakor pri nas: vložili so predlog za zvišanje duhovniških plač in tako so pridobili vso klerikalno stranjo na svojo stran. »Podražite kruh in zvišajte duhovnikom plače, pa bo vse mirno!« Tako se glasi kapitalistična parola na vsem svetu in tako bo ostalo, dokler bodo ljudje iskali svoje izobrazbe v gostilni in v — cerkvi.

r Splošna stavka na Angleškem je končala, kakor znano, z neuspahom. Rudarji

pa stavkajo, oziroma so izprti še kar naprej. Vršijo se sicer pogajanja, vendar pa se rudarji dobro držijo, in je mogoče, da bodo marsikaj popravili, kar je generalna stavka pokvarila. Ves zavedni internacionalni delavski razred je z angleškimi rudarji solidaren, v Nemčiji in drugih državah so začeli delavci s podporno akcijo za stavkajoče. Posledice ruđarske stavke se na Angleškem že kažejo, industriji in železnicam primanjkuje premoga. Tu se bo internacionalna solidarnost najbolj pokazala. Treba bo preprečiti uvoz premoga na Angleško. — Razporeženje med angleškim delavnim ljudstvom kljub neuspeli generalni stavki menda ni slabo, kajti pri nadomestnih volitvah v nekem londonskem volilnem okraju je zmagal kandidat delavske stranke z veliko večino.

r Čudna razzija. Neki visoki glavi na nizkem trupu se je zahotelo, tako se govori, da vsem uslužbencem, ki so ji izročeni, da jih vodi po službe trujevi polti, preišče obisti in jetra. Povod za to ji je dal menda naš list. Priredila je nanje razzija, o kakršni še nismo čuli. Razzija je beseda italijanskega izvora in pomeni plenitev, pogon, v našem smislu pogon za zločinci, kakršne prireja od časa do časa policija. Brihtna glavica si je v svoji komodnosti izmislila, da se morajo zločinci sami javiti; vsak mora navesti, če, kdaj, kako in zakaj je bil kaznovan. Imenitno, kaj?! Znabiti se pripravljajo prostor za druge, ki so jim že službe obljubljene. Razni dogodki tega ne izključujejo, ker brihtna glavica hoče, da mu ne ostane nič prikritega, je naravno, da se tudi on ne sme skrivati pred javnostjo. Zato pričakujejo prizadeti, da bo tudi on navedel, kako je bil nedavno v družbi svojega alter-egota prepeljan v prisilnem jopiču na cizi od Češnovarja na Dolenjski cesti (v Ljubljani) v špekhamro. Takih »petopisnih« črtic bi lahko napisal še več, da bo zadoščeno resnici in pravici, obenem pa tudi javnosti. Pričakujemo.

r Kriza med delavstvom v Trbovljah se občutno pozna tudi v delavskem pokretu. Učimo se torej zopet enkrat na živem zgledu, ko nas tepe naša nekdanja brezbriznost. Učimo se delati in žrtvovati za skupnost, da bomo v slučaju potrebe od skupnosti dobili, kar potrebujemo za svoj obstoj, to je delo in zaslužek! Tudi najbednejši imajo svoje mesto v »Skupnem domu«. Če bi n. pr. 3000 delavcev v Trbovljah bilo članov S. D. in bi izvršili svojo dolžnost takoj od početka, ko je naša stranka sprejela načela Skupnega doma, to je bilo l. 1924, bi imeli ti delavci danes nad 1 milijon dinarjev prihrankov. S tem zneskom bi pa Skupni dom lahko našel delo in zaslužek za reducirance v domovini in bi ne bilo treba, da pojdejo naši delavci s trebúhom za kruhom v tujino ovirati delo in jemati zaslužek tamošnjim delavcem. Država ima denarja dovolj za nepotrebne, za obstoj svojih državljanov pa ne. Več je državi za visoke dobičke upravnih svetnikov inozemske družbe. (Pri Trboveljski prem. družbi ima vsak upr. svetnik letno 60.000 Din odškodnine za svoje brezdelje, to je najmanj 4 krat toliko, kakor zasluži rudar, če naredi vse »šithec«.) Dovolj smo že pisali, da ni premoga preveč, le predrag je, preveč židov živi na račun sključenih delavskih hrbtov. Naša vlada sama je proti odpravi korupcije, zato ne moremo pričakovati, da bo odpravila korupcijo pri TPD in socializirala podjetje. Delavska zbornica je podrepnik vladne moči. Večina v njej ni zmožna zastopati delavske koristi. Internacionalno priznani voditelji v D. Z. ne poznajo internacionalne delavske koristi, ampak z vsó vnemo delajo za to, da pojdejo naši izmozgani delavci odjedat kruh trpinom v tujino. (Pogl. »N.« št. 20 dopis iz Francije.)

Zato delavci vseh strok, rešitev je v vas samih. Ne bodo vas rešili frazerji in demagogi pri polnih koritih, ampak vaše lastno delo in vaša skrb.

Sodrugim in zaupniki, ki so to za svojo osebo že spoznali in tudi izvršujejo, naj razlagajo pomen Skupnega doma tudi drugim delavcem, da bo z lastno močjo delavstvo zavarovano pred vsako umetno povzročeno kapitalistično krizo. Sodrugim, kadar bo kapitalist, domač ali tuj, videl moč delavske samopomoči, ne bo več — krize.

Zato tudi če zaslužiš samo 300 Din na mesec, ne pozabi na skupnost, 1% daj za svojo in skupno rešitev, za še huješe

čase. Da se popravi občutna zamuda, naj tisti, ki imajo zdaj še polne zaslužke, vlagajo primerno več.

Naročajte zelo poučno brošuro »Boji in napredek mežiških rudarjev«, spisal V. Möderndorfer. Vzor dela socialistične občine, ki se popisuje v tej brošuri, naj bo zgled vsem drugim občinam. Odločnost mežiških rudarjev in boji, ki jih bijejo, naj bodo vzor vsem drugim delavcem. Zato čitajte to brošuro in učite se iz nje. Stane 8 Din, obsega 74 strani. Naroča se pri tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Raznovrstno pomladansko obleko nudi najceneje

JOSIP ROJINA

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 3

Platneni ženski čevlji vseh velikosti

Din 78.—

samo pri
„VOIKA“ - Ljubljana

nasproti Mestnem domu.
Istotam vsakovrstni čevlji po najnižjih cenah.
Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Iz stranke.

TISKOVNI SKLAD:

Zadnji izkaz 29. V. 1926	Din	8297,85
Franc Rezar, Hrastnik	Din	15.—
Jože Pilič, Celje	Din	10.—
Ivo Vrečar, Celje	Din	5.—
Franc Jelen, žel., Celje	Din	5.—
Rud. Spindel, Velenje, prepl.	Din	4,50
Karl Košec, Zalec	Din	10.—
Al. Leskošek, Celje	Din	6.—
Jakob Cohan, Zabukovca	Din	4.—
Janez Kamenar, Celje	Din	10.—
Jos. Florjančič, Store	Din	4.—
Franca Koščeva, Zabukovca	Din	4.—
Franjo Langof, Vrhnika	Din	23,80
Anton Jenko, Javornik	Din	10.—
Alojz Leskošek, Celje	Din	10.—
Mih. V., posojilna	Din	1.—
Jakob Dolničar, Brezovica	Din	4.—

skupaj Din 8424,15

Najboljši šivalni stroj in kolo

Je edino le

za domačo obrt in industrijo v vseh opremah.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezenju brezplačen - Večletna garancija - Delavnica za popravila - Nizke cene, tudi na obroke

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA
blizu Prašarovega spomenika

Vsem sodrugom in sodružicam širom Slovenije! Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda«, podružnica na Jesenicah, bo razvila v nedeljo 20. junija 1926 simbol razrednega proletariata, t. j. svoj podružnični prapor. Želimo, da jeseniški proletariat s prisotnostjo razrednih borcev in vse Slovenije na ta dan pridobi moralne pomoči za bodoče težke boje proti klevetnikom razrednega pokreta.

Radi tega vabimo na to simbolično proslavo vse kulturne, politične, strokovne in gospodarske organizacije ter druge korporacije, ki stojijo na razrednem stališču, da nam pripomorejo do čim lepše proslave, kar bo nam in tudi onim, ki danes skoro omahujejo pod težo bojev, v spodbudo do končne zmage nad sedanjo kapitalistično družbo. Sodrugim! Vabimo Vas, da nam kot sotrpini in sužnji podaste ob tej priliki svoje bogastvo ustvarjajoče in žuljave roke ter se s tem zavemo, da se bomo roko v roki vztrajno borili do zmage dela nad kapitalom. Z ozirom na to razvitje prapora apeliramo na Vas, da Vaše društvo zavzame tudi svoje mesto v spominski knjigi, in sicer s tem, da prispeva Din 50.— (lahko manj, pa tudi več) kot pomožni dar, ki velja za posamezne podpornike. Vse organizacije in korporacije, ki se udeležijo naše proslave, naj blagovoljivo izvrstijo svoje reditelje, ki imajo paziti na red pri svojih udeležencih. Reditelji naj nosijo vidne znake. Proletarci! Dan razvitja prapora naj bo dan, na katerem moramo pokazati današnji reakcionarni družbi, da naša mladina vstaja in zahteva boljšo, to je socialistično kulturno vzgojo, s katero si bo izvojevala pravičen družabni red. Uvažujte to naše vabilo, ker stremimo za tem, da pod okriljem tega prapora zberemo mladino ter jo v duhu soc. kulture dovedemo do končnega cilja. Sodrugim in sodružicam, na delo, agitirajte, da se tudi Jesenice pokažejo kot stara, nepremagljiva socialistična trdnjava, ki kljubuje vsem naporom buržuazije, da razbije delavsko gibanje v jeseniški kotlini. Za polovično vožnjo za dneve 19., 20. in 21. junija je zaproseno, in sicer za vse železnice v kraljevini SHS. Zaradi razpošiljanja tozadevnih izkaznic prosimo čimprejnjega sporočila, koliko udeležencev izkaznice potrebuje. Natančen spored proslave bo razviden iz letakov. — Za Del. telov. in kulturno zvezo »Svoboda«, podr. Jesenice: Aloš Lagoja, t. č. predsednik; Josip Moretti, t. č. tajnik.

Dopisi.

STORE. (Pravijo, pravi in pravimo.)

Pravijo, to je važna beseda! Pod naslovom »Pravijo« sem čital v nekem jalo-vem časopisu v vsaki številki razgovore tkzv. socialkoritarjev s sorodnimi meščanskimi koritarji. Gg. okrog socialburžujskega lista prosim, naj mi ne štejejo v zlo, če si drznem pod istim naslovom napisati nekaj odstavkov, da bomo slišali ne le razgovore buržujskih koritarjev, ampak tudi delavske. — Pravijo, da se nahajajo nekje na Slovenskem ljudje, ki jih ni drugega, ko sama milina in dobrota. Da je to res, o tem ne bo nihče dvomil! Pravijo, da so to oni dobri ljudje, ki so mi poslali 23. aprila časopis, ki mu pravijo sami in se sam imenuje Delavska politika. Pravijo pa delavci, da je to laž. Pravijo, da je to Kristanova politika. Ne bom si glave belil, da me ne obnorijo, kolikor sem se sam o vsebini prepričal, dam rad delavcem prav. Pravijo, da je ista sreča kakor mene zade-la pred več meseci več delavcev v Što-rah. Pravijo, da je ošabnost in prevzetnost teh srečnikov res neznosna — ker še milodarov ne marajo sprejemati! Razen enega so vsi po dovršeni službi dalje časa s »Politiko« v roki preštevali in sestavili, koliko korakov je moral ubogi pismonoša napraviti vsak dan od pošte do njih stanovanja. Naposled so se upravi »Politike« vendar zasmilili pod-plati našega pismonoše. Pravijo, da je upravnika le začela peči vest, da bi v tako važnem industrijskem kraju, kakor so Štore, s tako važnim delavskim časopisom osrečevali le enega in so obdarili prej omenjenega dne nas tri ž njim. In eden od nas je zopet prešteval korake za pismonošem. Ni čudno, saj sem se tudi jaz odločil, da žrtvujem podplate in bi jih bil, da me ni k sreči ustavila neka žena in me poučila. Pravi: »Prija-toj, kam pa tako hitro brez marele?« Nato ji pokažem »Politiko« in ji pravim: »Saj veste, nove coklje sem si naredil, pa so mi kristanovski politikarji nevoščljivi, da bi mi dalje ko pol leta zdržale. Milodarov, dokler sem še zmožen delati, ne maram, zaslužim pa tudi ne toliko, da bi poleg delavskega časopisa še kakšnega luksuznega plačeval, niti ne utegnem se baviti s podtaknjeno mi podlo literaturo.« Nato pravi ona v moje začudenje: »Ti si neotesanec! Ži-

votariš še vedno v srednjeveški temi. Praviš, da nečes takih milodarov? Kaj misliš, da je to milodar? To ni milodar, tudi ni luksuz, temveč drobtinica dobro plačanega muholovca, s katerim lovi kristanovstvo na demagoški način krvave žulje v temi se nahajajočega slovenskega delavstva. Kot poprečen delavec ji odgovorim: »Ne ometajte tujih kotov, ne praskajte se, kjer vas ne srbi, ali vam ni znano, da nas je že lepo število, ki smo se otresli kristanovstva in njega izmozgavanja?« — »Usmiljenja so vredni tvoji možgani? Nisi tudi ti član Delavske zbornice? Zbornice, v kateri gospodarijo oni, ki praviš, da si se jih otresel. Ne prispevaš zanj rad ali nerad kakor vsak delavec? In to kljub temu, da slišiš skoraj vsak dan pritožbe delavcev iz raznih krajev, da Del. zbornica ne zastopa njih koristi ampak nasprotno. V to delavsko institucijo priteče denarja ko črepinji, dobri gospodarji bodo že poskrbeli, da se bo lepa vsotica od tega odtekla v Delavsko politiko. V tem je vzrok za sleparsko gonjo za zmagovo v Delavsko zbornico. Član Konsumnega društva za Slovenijo si tudi? Čeprav je prodajalna s hišo vred izgnila iz Štor kakor kafra brez vednosti članov. V Konsumnem društvu bodo že tudi poskrbeli, da hčerki »Politika« in »Podlipa« ne bosta ostali brez dote in da jima zaročenca »Delavec« in »Konsument« ne postaneta nezvesta. Samici ti dve gotovo ne bosta ostali, zato skrbi »Ženski list«, ki okoli njiju pleše in smolo kreše. Sedaj razumeš, da te s časopisom niso obdarili, ampak si ga že plačal? Če bi jim ti časopis vrnil, bi jim pokazal svoje potencialne možgane. Če bi bili oni res pošteni socialisti, kakor pravijo da so, in če bi res proletarsko (ne birokratsko!) socialistično gospodarili, bi samo v Delavski zbornici prisedli sijajne fondе, s katerimi ne bi osrečevali samo posameznike s kakšno kapitalistično cunjо, napolnjeno z izjemo tujih spisov ozir. ponatisov s publikami, ki jih more prebaviti le oni proletarec, ki ima omračen duh, ali pa ima nečisto vest. Naj bi nam rajši vsak mesec dali čitati kaj resnih daljših in tako potrebnih socialističnih spisov!« — Ko slišal sem ta zvonki ženski glas — spočetka sem si mislil, da bo špas. Ali moral sem se ukloniti, s »Politiko« se domov vrniti. Kaj z mano bo sedaj, kaj bo s »Politiko«, ko imam ženo trmasto! Na pragu z metlo mi grozi: »Ne nosi mi je pred oči!« Takoj sem vse ji pojasnil, kaj sem se pravkar naučil — ali ona se ne omechi, le žuga mi in govori: »Ne sili mi srake mršave, s pavjim perjem našemljene. Po njej mi srce ne hrepeni, ker nič po Marksu ne diši!« Kaj pa pravimo? Pravimo pa! Če bi se še vedno borili v srednjeveški dobi, bi verovali v sistem organiziranega kristanovstva, da je v njem za nas odrešenje. Verovali bi tudi, da je »Delavska politika« zares delavska; ne bi čakali, da nam jo vsiljujejo, temveč naročili bi jo, točno jo plačevali, kakor plačujemo resnično socialistični tisk. Niti na to ne bi gledali, če bi bila dvakrat indirektno, tretjič pa še direktno plačana. Tako pa pravimo: ker smo se že pomaknili za par stoletij naprej, hočemo imeti prostovoljne delavske razredne organizacije, postavljene na onem temelju, ki izključuje kakršnekoli črne zarbtne fondе, če bi bili tudi točno v splošno korist porabljeni, ne glede na to, ali se je kak posameznik na direkten ali indirektnen način okoristil. Nihče nima pravice imenovati se socialisti, ali trditi, da se bori za enakopravnost, če se je začel spenjati, ali pa se je že povspel po delavskih hrbtih do zasebnega kapitala. Pravimo, da nas nikdo prepričal ne bo, da je kak tak človek socialist in da se bori za enakopravnost, ker z dejanji kaže, da to ni. Zapišite si za uho, gg. socialpatriotje: dokler se bodo kjerkoli, za karkoli in na kakršenkoli način zbirali črni fondи, toliko časa vam nobeden zaveden proletarec direktno ne bo plačal časopisa in s tem gojil kapitalizem v lastnih vrstah in se z njim proti sebi boril. Ta izjava velja najprej za naju, ki sva podpisana. Če pričakujete od naju, da ga bova plačala, izjavljava, da so vam vse doslej poslale številke »Delavske politike« v najprijetih stanovaljih na razpolago. — Mih. Varmonočnik, l. r. Jožef Resnik, l. r.

VRHNIKA. Zvišanje občinskih doklad na Vrhniki niso povzročili naši občinski odborniki — kakor to trdijo klerikalni tarizeji — temveč sam župan g. dr. Ma-

rolt, ki si je povišal svojo plačo za 6000 dinarjev — letno, dasi ni podaljšal svojih uradnih ur. Klerikalci so razširjali v občini neresnico, da župan vrača svojo plačo v občinski ubožni zaklad, česar pa sedaj še nismo mogli nikjer ugotoviti. Kdor pozna našega župana kot okrožnega zdravnika, vé, da nima preveč srca ne za reveže in ne za bolnike, posebno če ne pripadajo njegovi stranki. — Kraj. org. JSDS in KDZ.

VRHNIKA. Po našem odhodu iz občinske seje 30. maja so izjavili klerikalci pri 2. točki dnevnega reda (nakup zemljišča za vojašnico), da **oni niso proti vojaštvu** (saj tudi biti ne more, kdor v Beogradu sili v vladu) in morajo odkloniti nakup le radi tega, ker občina nima denarja. Delavci! Zapomnite si to izjavo za bodoče volitve! Drugače rohnijo proti militarizmu, sedaj bi ga pa sami podpirali, če bi imeli denar. In da podčrtajo svoje klečeplastvo pred militarizmom, so celo še nekateri odborniki njihovi glasovali za **nakup zemljišča**. Socialisti pa pravimo: »Nakupite zemljišče, toda ne za vojašnico, ampak za tiste ljudi, ki si bi radi zgradili svojo lastno streho, ker njih stanovanja ne ustrezajo niti najprijemljivejšim zahtevam moderne higijene. Oddajte zemljo, če že drugače ne vsaj proti dolgoletni amortizaciji in občina tako ne bo oškodovana niti za fiek. Imate večino, a do sedaj niste ničesar naredili za omiljenje stanovanjske bede, **bili ste proti progresivnemu obdavčenju**, ker ščitite kapital in ste proti delavnemu ljudstvu, ki ga potrebujete le za časa volitev, da vam polni vašo skrinjico, skrinjico praznih obljub. Zavedno delavstvo pa v organizaciji, da ne nasedete klerikalni »farbariji!« — Klub soc. občinskih odbornikov.

VRHNIKA. V seji občinskega odbora 2. marca 1926 je vrhniški župan g. dr. Marolt podal **neresnično izjavo**, da smo mi socialisti z drugo stranko vred zakrivali povišanje občinskih doklad. Svoje odbornike je opominjal, naj to razglasijo volilec. Isto neresnico je tudi »Slovenec« večkrat objavil. V občinski seji 9. maja smo zahtevali, da naj g. župan prekliče svojo izjavo ter smo sejo zapustili v znak protesta proti skrajno strankarskemu postopanju g. župana. Seja je bila sklicana novič za nedeljo 30. maja, ker je prejšnja postala nesklepčna radi odhoda opozicije. K zadnji seji so bili povabljeni tudi namestniki. Zapustili smo vnovič sejo po županovem poročilu (1. točka dnevnega reda), ker nam g. župan ni hotel dati primernega zadoščanja. Poiskali si bomo zadoščanje na drugem mestu. — 21. marca smo vložili na velikega župana **pritožbo** proti postopanju župana v seji 2. marca ter prosili za **uradno ugotovitev**, kdo je bil kriv povišanja občinskih doklad na Vrhniki. Pritožba še ni rešena. — Našim članom in somišljenikom pa naznanjamo, da je **kriv povišanju občinskih doklad razen učitelja v Bevkah, g. Kristana**, na čigar inicijativo je bil vložen rekurs proti odloku okrajnega šolskega sveta in črtanju 175.000 Din za zidavo šole v Bevkah, v prvi vrsti sam **vrhniški župan g. dr. Marolt**, ki se je pri sestavi proračuna vedno boril proti našim zahtevam po jasnih računih; njegov somišljenik g. Furlan ima pač prav, da se »v kalnem lahko ribari«. Podpisani klub je pripravljen tudi pred sodiščem doprinesiti dokaze. — Klub soc. občinskih odbornikov.

CELJE. V nedeljo, 23. maja, smo imeli zopet priliko videti, kako klerikalizem zapravlja ljudsko premoženje. V Celje so namreč prispeli novi zvonovi za cerkev v Vojniku. Za to parado so imeli kmetje nove vozove, konji novo opremo, zvonove je spremljalo baje nad 60 botrov in botric in seveda veliko radovednežev. Parado so vodili isti ljudje, ki so prej agitirali za vojsko, za avstrijsko cesarstvo, molili za mir, a bakreni zvonovi so šli za nadaljevanje vojne, podpisovala so se vojna posojila itd. Danes govorijo in delajo ti ljudje proti novim šolam; rohnijo proti davkom, obenem pa na debelo zapravljajo ljudsko premoženje. Čudno je, da se še vedno najdejo delavci, ki klerikalne budalosti in sleparije vidijo in poslušajo njih nauke, radi katerih so morali pretrpeti med vojno in po vojni že toliko zla!

CELJE. (Balkanske metode.) Orjunaša Gröter in Šošter sta hotela pretekli teden 13. maja v Gaberjih preteptati delavca Karla Farčnika. Ker se jima ni udal, sta pozvala policijo, da ga je aretirala in zaprla v policijske zapore. Ker

je bil Farčnik pred aretacijo nekoliko vinjen, je postal v zaporih žejen in je prosil za vodo. Policijski organi so mu sicer vodo prinesli, a obenem so ga zvezali in pretepli. Tako smo zvedeli. Nato ga je policija izročila sodišču in državnemu pravdnictvu radi »razgrajanja«. Orjunaši so bili na policiji, da izlijejo svojo jezo nad socialisti, policija jih ni zavrnila, a ženo Farčnikovo so spodili iz stražnice, ker je prosila, da ji moža izpuste. Sedaj ne vemo, kdo je v Celju upravičen varovati javni red in mir, Orjuna ali policija? Morda si ti ljudje domišljujejo, da je policija in Orjuna eno in isto, ker so večinoma enakega mišljenja. Mi proti nasilju Orjume ne protestiramo, ker vemo, da je to organizacija nasilstva, ki je bila ustanovljena od slovenskih in nemških kapitalistov zato, da zmeša glave delavcem, protestiramo pa proti postopanju celjske policije, posebno proti tistim organom, ki so delavca Farčnika pretepli. Delavcem pa priporočamo, da začnejo bojkotirati orjunaše in njih pomagače, nikakor pa ne dovoljujemo, da bi bila policija pristranska in bi dajala potuho orjunašem. Upamo, da bo ta kritika zadostovala in bo šef policije v Celju, g. dr. Senekovič, napravil red ter pustil krivce kaznovati.

CELJE. Okoliška osnovna šola klerikalcem ne da spati. Klerikalni »avtonomisti« ključajo neprestano centralističnega ministra na pomoč, naj zidanje nove šole ustavi. Celjani se tej resnični klerikalni »avtonomiji« smejejo — kajti klerikalci jo imajo pred vsakimi volitvami na jeziku. — Kakor se čuje, je minister za prosveto klerikalnim željam ustregel in ponovno ustavlil vsa dela pri gradnji nove šole. Naša stranka je proti ustavitvi protestirala. Če bo gradnja v resnici ustavljena, naj si vsi tisti, ki ne utegnejo nikdar priti na shod, sami sebi pripišejo škodo!

JESENICE. Dne 16. maja t. l. je priredila podružnica kovinarjev v Delavskem domu vzgojno predavanje, na katerega so bili vabljeni člani »Svobode« in strokovne organizacije. Kot predavatelj je bil naznanjen Štukelj iz Ljubljane. Po otvoritvi predavanja, ki mu je predsedoval Jeram, je takoj dobil besedo Štukelj, ki je kot delegat Delavske zbornice za Slovenijo poročal o svojem študijskem potovanju po nemško-avstrijski in češko-slovaški republikah in o razvoju tamošnjega delavskega razrednega pokreta. Priporočiti je treba, da predavanje ni bilo namenjeno zgolj za vzgojo socialistične kulture širšim masam, temveč je bilo povsem političnega značaja, ker se je omejilo le na dve delavski organizaciji. Predavatelj je v svojem govoru orisal celokupni razredni razmah avstrijskega in češkoslovaškega delavstva in ga obenem primerjal z jugoslovanskim delavskim pokretom. Nadalje je izjavil: Priznati moram, da je bilo ob priliki zadnjih državnih volitev v Nemški Avstriji sicer tudi komunističnih glasov okrog 15.000, vendar pa nimajo svoje organizacije. Utemeljeval je tudi, da so tamkajšnje delavske organizacije tesno vezane druga na drugo, katerim na čelu je močna politična - socialdemokratična stranka, ki toji kot bramba proti avstrijskemu kapitalu. Razveseljivo za nas je pa to, da Štukelj priznava in spoznava, da brez politične moči in organizacije proletariata tudi v Jugoslaviji nič ne pomeni, ker ni politično zaveden, na drugi strani pa pravi, da je naprejevec okrog 800, ki tudi nič ne pomenijo. Zato pravimo Štuklju: Če naprejevci nič ne pomenimo, naj on s svojimi simpatizerji okrepi našo socialdemokratično stranko, da bomo kmalu zopet več pomenili. V ostalem se nam zdi to predavanje nekaka predpriprava za vzpostavitev nove politične stranke, ker je tudi Jeram naglašal potrebo politične organizacije ter ob zaključku predavanja izjavil: Ker imam na tem predavanju vezane roke, ne bomo razpravljali nadalje, ampak bo za prihodnji teden sklicana konferenca ožjih sodrugov, na kateri se bo podrobneje in obsežneje razpravljalo. V celoti pa naglašamo: Če imajo Makuc, Štukelj in Sedej s svojimi simpatizerji, kakor se iz njihovih letakov vidi, ter Jeram, ki je še politično neopredeljen (?) in ki je nehote padel v širše nadzorstvo Konsumnega društva za Slovenijo (?) (kakor je sam izjavil dne 9. maja na javnem shodu) iskreno mišljenje, pozdravljamo to potezo; ali zdi se nam to delo že sedaj neiskreno in nesocialistično v tem, ker niso imeli vstopa na predavanje vsi razrednomisleči de-

lavci. Za nas bo dobro, pa naj bo tako ali tako!

Razbijači.
TRBOVLJE. Sestanek medstrokovnega odbora bo 9. junija t. l. v prostorih ge. Forte. Dnevni red: program in pravilnik ter zedinjenje strokovnih organizacij. Vse organizacije, ki imajo interes, da se stvari enotna strokovna organizacija na razrednem temelju, naj pošljejo svoje zastopnike. Vabljeni so pa na sestanek tudi vsi delavci sploh, naj pridejo v kar največjem številu! — Štruc, predsednik.

TRBOVLJE. Zavod za socialno higijensko zaščito dece v Ljubljani, priredi v Trbovljah dvatedenski tečaj z razstavo o negi dojenčka. Otvoritveno predavanje se je vršilo v torek 1. junija ob 17. uri v prostorih gospodinske šole na Vcdah. Nadaljnja predavanja se bodo vršila za gojenke gospodinske šole ob popoldanskim urah, za druge žene in dekleta pa zvečer. Žene in dekleta so vabljene k obilni udeležbi. (Op. ur. Za zadnjo številko »N.« prišlo prepozno.)

V ZABUKOVCI razlagajo kristanovci (n. pr. Fr. Košak), da je naša organizacija v Libojah prešla čez 30.000 Din brezposelne podpore od Haramine, oziroma njegovega društva ORSJ. Če je Haramina to komu res razlagal, je treba ugotoviti, da v Libojah nihče o tem denarju ničesar ne ve, če je pa Haramina pokazal tudi dokaze, potem naj kristanovci naznanijo ime tistega človeka, ki je ta denar prejel. Pri nas nič ne prekladamo iz enega žepa v drugega.

ČRNA. Tudi v Črni raste zavednost, čeprav je še vedno tudi par takih ljudi, ki pravijo, da je politika škodljiva. Škodljiva je po njihovem seveda le naša, socialno demokratična, kristanovska ne. Ker si pa ti ljudje o socializmu ne upajo govoriti, se spravijo nad s. Bernota, ki je le tajnik stranke. »Del. politika« piše vedno o združenju in pri nas pravijo nekateri, da ena izmed političnih organizacij mora propasti, potem se bodo tudi oni politično organizirali in plačevali prispevke. Tem odgovarjamo: delajte za socializem, pa bo samo ena naša stranka! Treba je pa čitati in izobraževati se! Pri nas nekateri še čitati ne znajo, zato bo našemu kraju zelo koristila meščanska šola v Mežici, bodo vsaj naši otroci lahko prišli do boljše izobrazbe, kakor smo imeli priliko mi. Bivši župan Dolinar je rekel, da nam take šole ni treba, ker da so boljši oni socialisti, ki čitati ne znajo. Po mojem mnenju ima to le pomen: ljudstvo naj se ne izobražuje zato, da ne bo moglo spoznati posameznih demagogov, ki plezajo po delavskih hrbtih do boljšega kruha in ki hodijo k nam ljulko sejat kakor n. pr. Arh, ki je prišel 23. maja gledat v Črno, kako se mu organizacija suši, kajti zavednost raste. To mu je menda že sodr. Sterže povedal in dokazal, ki bolje loči zdravo zrno od ljulke kakor oni, ki mi je rekel, da naš »Ljudski glas« laže, ko sem mu povedal, kako se je Arh ogibal nekaterih Slovencev na Francoskem. Pravite, da sem razbijač, ker sem popisal v »Napreju«, kako je dobil Dolinar pri volitvah v Del. zbornico glasove naših ljudi. Če sem se lagal, bi mi lahko odgovorili in dokazali, a vem, da je težko resnico pobijati. Nasprotnikovo mnenje je treba namreč javno pobijati, ne tajno. Razbijate pa vi, ko naše člane grdite in psujete, takih stvari pa nihče ne čita rad in si zato tudi časopisa ne naroči. — Slišal sem, da se snuje posebna ženska organizacija. Po mojem mnenju to ni pravilno, kajti mož in žena trpita danes enako radi kapitalizma. Žene, ki trpite, ker traja vaš delavnik od jutra do večera, preiščajte in čitajte naš »Naprej«. — P. L.

IZ KRANJA NA JESENICE. Prejeli smo: Ni res, da je imela zadruga »Delavski dom« na Jesenicah težkoče v poslovanju radi nekoga, ki se je vrnil kot strokovnjak z obljubljenom agenturo takratnemu načelniku z dogovorom: »Ti meni prostor v zadrugi, jaz tebi agenturo«, ampak res je, da nisem prejel nobene obljube kot takratni načelnik s takim dogovorom, ker takrat sploh načelnik nisem več bil, ker sem 21. aprila 1923 kot načelnik odstopil, torej tudi nobene take obljube sprejeti nisem mogel. Ni res, da je to bilo dogovorjeno ali delno izvedeno, ker je strokovnjak agenturo zase obdržal, ampak res je, da ni bilo dogovorjeno, ker takrat nisem bil več načelnik, torej tudi tega dogovoriti nisem mogel, še manj pa delno izvesti. Na res, da se je takratni načelnik moral zadovoljiti le s tem, da je dosegel pri

ново izvoljenem načelstvu in nadzorstvu, da je strokovnjak postal gostilničar v »Delavskem domu«, ampak res je, da nisem dosegel pri novo izvoljenem nadzorstvu, da je strokovnjak postal gostilničar, ker si nikdar nisem prizadeval to doseči in res je, da se nisem z nobenim članom načelstva in nadzorstva o novem gostilničarju razgovarjal, res pa je, da je gostilničar bil določen s sklepom članskega zbora »Stavbne in gostilniške zadruge Delavski dom« glasom tozadavnega zapisnika in res je, da na ta sklep članstva jaz nisem imel nobenega vpliva in tudi vplivati nisem hotel in ne mogel, ker sem se takrat že z Jesenic preselil. Ni res, da se je torej s take vrste socialisti, kakor je bil prvi načelnik, porodila imenovana zadruga, ampak res je, da sem bil dobre vrste socialist kot prvi načelnik, da sem po- žrtvovalno in nesebično delal za zadrugo ter tudi prejel absolutorij občnega zbora brez vsakega pridržka. — Anton Bertonec, nadzornik OUZD in bivši načelnik »stavbne in gostilniške zadruge Delavski dom« na Jesenicah.

POSILANO.*

Na željo sedanjega oblastnega tajnika Splošne delavske zveze, g. Makuca, da naj v interesu članstva povem resnico o svoji odgovornosti za življenje Osrednjega društva kemičnih delavcev, ki je prenehalo samostojno živeti, ko se je združilo z Opčim radničkim Savezom Jugoslavije, izjavljam za danes:

Ker so mi podrli vse mostove do kakršnekoli poštene eksistence in se zavedam svoje odgovornosti, ki sem jo hotel popolnoma in na pošten način poravnati, vztrajam pri že dani izjavi, da sem pripravljen izpovedati objektivno resnico o poslovanju in stanju imenovanega društva na določenem mestu pred članstvom sedanje SDZ, ki je bilo pred zedinjenjem včlanjeno v ODKD. (Čitaj mojo izjavo v »Napreju« z dne 10. okt. 1925, števil. 41.)

Zato svetujem oblastnemu tajniku Makuca, naj skliče v ta namen širši sestanek zaupnikov SDZ. Na sestanek naj pridejo vsi odgovorni faktorji, pravico prisostvovati pa naj ima vsak član SDZ. Vsako osebno obrekovanje glede moje

* Uredništvo za spise pod tem naslovom ni odgovorno.

odgovornosti, ki bi se vršilo brez zaslišanja in ugotovitve resnice, bom smatral za podlo in lažnivo, pa naj izhaja iz katerekoli strani.

Svoje odgovornosti se zavedam, zato jo bom tudi poravnal. Če pa mi ne bodo dali dejanske možnosti, da bi svojo obvezno in moralno dolžnost izvršil, bom primoran javno povedati, da naj nosijo krivdo oni, ki tako hočejo.

Ljubljana, 20. maja 1926.

V. Reje.

Cas je prostor človeškega razvoja. Človek, ki nima prav nič prostega časa na razpolago, katerega vse življenje — če odstejemo zgolj telesne odmori, kakor spanje — je izpolnjeno samo z delom za kapitalista, tak človek je manj ko vpražna živina. Tak člo-

vek je samo stroj za proizvodnjo tujega bogastva, telesno je zlomljen, duševno poživljen. In vendar kaže vasa zgodovina moderne industrije, da kapital, če ga ne zadržimo, brezobzirno in neusmiljeno dela na to, da spravi ves delavski razred na to najnižjo stopnjo ponižanja.

(Karl Marks.)

Brez tiska je demokracija nemogoča.

Brez demokracije delavstvo ne more zmagati.

Torej, če hočeš pospešiti delavsko zmago, razširjaj delavski tisk!

5. VI. 1926. — 2400.

Poravnajte naročnino!

Splošna gradbena gospodarska produktivna zadruga „NAPREJ“ r. z. z o. z. v Celju

sklicuje svoj

III. redni občni zbor

ki bo dne 20. junija ob 10. uri dopoldne v poslovnih prostorih v hotelu pri „Kroni“ v Celju.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobrenje rač. zaključka za poslovno leto 1925.
5. Sklepanje o visokosti obrestne mere za hranilne vloge.
6. Sklepanje o posojilu za nakup nepremičnine.
7. Volitev načelstva in nadzorstva.
8. Razni predlogi.

V smislu § 20. zadrughih pravil se v slučaju nezadostne udeležbe skliče za pol ure pozneje drug občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je kakšno

inseriratno politiko

delajo trgovci. — Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje!

Kje kupiš najceneje?

PRI

ŠENTPETERSKEM BAZARJU

v Ljubljani, Martinova cesta št. 8.

Tam dobiš različno blago. Krasne volnene spomladanske štofe. Izgotovljeno moško in žensko perilo. Belo in rujavo kotenino itd. po najnižjih cenah. Zdaj tudi odprodaja zimskega blaga in ostankov pod lastno ceno. **Požuri se!**

Kadar pridete v Celje in predno nakupite manufakturno blago, moške in ženske izgotovljene obleke, plašče, suknje, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov

„PRI AMERIKANCU“ - Glavni trg - pri farni cerkvi.

Tam se prodaja najceneje, ker ima lastno tovarno

Obleka moška štofasta od Din 350.— naprej. SPECIALITETA: Moška obleka, po meri narejena, zajamčeno pristna volna samo Din 550.—. Čajgaste moške hlače, močne od Din 45.— naprej.

Barhant, flanela in vse drugo blago po najnižji ceni.

Velikanska izbira moških in ženskih štofov.

Oglejte si

„Pri Amerikancu“, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Za pomladansko sezijo

najugodnejši nakup perila, pletenin, galanterije, potovalnih potrebščin itd. pri

Gašpari & Fanninger nasl.

SLAVKO ČRNETIČ

moda, galanterija, perilo
MARIBOR, Aleksandrova cesta 23

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg št. 15

prilporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji cen.

Priporočamo tvrdo

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najugodnejši nakup

otroških majic, kopalnih hlač, nogavic, žepnih robcev, brisalk, klota, šifona, kravate, raznih palic, dežnikov, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, Solingen škarij in nožev.

Na veliko! Na malo!

Novo gosje perje

belo, necufano, 1 kg po 25.— Kč
belo, cufano, 1 kg po 45.— Kč
pošilja po povzetju najmanj 4 kg
R. Freund, trgovina s perjem,
Praž 1, Benediktská ulica 1.

KOLESA

samo pri

GORCU

Palača Ljublj. kreditne banke

SAMO ENKRAT

poskusite in kupili bodele vedno pristno angleško in češko sukno, kamgarne, ševijote za moške in najnovejše volneno modno in perilno blago za spomladanske ženske obleke po **znižani ceni** v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik

Celje

Na željo se pošljejo vzorci!

Postrežba solidna!

Priporoča se Vam, da imete **vozni red** vedno pri roki, najbolje v denarnici in nikoli Vam ne bo odšel vlak pred nosom. S tem, da imate mali priročni **vozni red brez reklamne navlake**, prihranite mnogo časa pri iskanju. Vi iščete vaš vlak, ne pa n. pr. „žajfo“ itd. **Reklama sloh ne spada v vozni red**, ker nima smisla, da jo vlačite po Vaši listnici oziroma po Vaših žepih. Tak mali — **brez reklame** — vozni red dobite že za **5 dinarjev** v vsaki knjigarni. — Zahtevajte isrečno

Podpečan vozni red

brez reklame mali format. Vozni red mora biti mal in priročen, da ga lahko denete v **televnikov žep**, ne pa velik kakor n. pr. kuharska knjiga

„Kuhaj dobro“.

Dežni plašči cenejši!

Velika izbira klobukov, čevljev, perila, dežnikov, plaščev, sandal, majic, slamniov itd. po konkurenčni ceni pri

JAKOB LAH — Maribor

samo Glavni trg št. 2

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri tvrki

I. N. Šošarič

MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 13.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.